

**ПЗВО «МІЖНАРОДНИЙ
КЛАСИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ПИЛИПА ОРЛИКА**

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО НАПИСАННЯ ТА ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Галузь знань: 24 Сфера обслуговування

Спеціальність: 241 Готельно-ресторанна справа

Освітня програма: Готельно-ресторанна справа

Освітній ступінь: перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Рекомендовано Вченою радою ПЗВО «Міжнародний класичний університет імені Пилипа Орлика
Протокол № 1 від 31.01.2021 р.

Рецензенти:

Віктор КУШНІРУК - кандидат економічних наук, доцент кафедри готельно-ресторанної справи та організації бізнесу Миколаївського національного аграрного університету;

Олена ДЬОМІНА - директорка туристичної фірми «Котигорошко» м.Миколаїв»;

Ольга ЗВЯГІНЦЕВА - доктор економічних наук, доцент, професор кафедри туризму та готельно-ресторанної справи Приватного закладу вищої освіти «Міжнародний класичний університет імені Пилипа Орлика».

Рекомендації характеризують зміст та послідовність етапів підготовки, написання, оформлення та захисту кваліфікаційної науково-дослідної роботи на здобуття ступеня вищої освіти «Бакалавр». Для студентів спеціальності: 241 Готельно-ресторанна справа

ЗМІСТ

1. Загальні положення про написання кваліфікаційної роботи	3
2. Програма роботи над кваліфікаційною роботою	6
3. Структура кваліфікаційної роботи.....	11
4. Визначення теоретичних основ дослідження.....	19
5. Збір фактичного матеріалу	21
6. Оформлення кваліфікаційної роботи.....	22
7. Експертиза кваліфікаційної роботи	25
8. Захист кваліфікаційної роботи	28
9. Оцінка кваліфікаційної роботи	30
10. Додатки.....	34

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО НАПИСАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Ступінь вищої освіти бакалавра відображає освітній рівень випускника, його готовність до науково-дослідної та науково-педагогічної діяльності. Ступінь бакалавра присуджується за результатами захисту кваліфікаційної роботи.

Бакалаврська робота є кваліфікаційною працею наукового змісту, навчально-дослідного характеру, яка виконується студентом за обраною темою з актуальних проблем сфери обслуговування, зібраними за час навчання в бакалавратурі та у процесі науково-дослідної практики. Вона має підтвердити здатність виконавця самостійно здійснювати науковий пошук, використовуючи теоретичні знання і практичні навички, знаходити та формулювати проблеми, володіти методами та прийомами їх розв'язання, аналізувати та узагальнювати науково-практичну інформацію. Кваліфікаційна робота є результатом вивчення студентом конкретної дослідницької задачі з метою знаходження ефективних шляхів та засобів її розв'язання.

Сукупність отриманих результатів у ході дослідження актуальної проблеми сфер обслуговування дозволяє визначити рівень науково-педагогічної кваліфікації випускника бакалавратури і засвідчує наявність в нього умінь і навичок самостійного розв'язання наукових задач й педагогічних ситуацій, тобто відповідність ступеню бакалавра. Цей ступінь відображає, перш за все, освітній рівень випускника, його здатність до наукової, педагогічної та методичної роботи. Бакалаврант має не лише володіти знаннями основних наукових положень досліджуваної проблеми, але й уявленнями про методологію та організацію науково-дослідної роботи на усіх її етапах. Повинен демонструвати оволодіння професійною компетентністю - здатністю розв'язувати складні задачі й проблеми в організації та моніторингу, що передбачає проведення досліджень, та/або здійснення інновацій у ситуаціях, що характеризуються невизначеністю умов і вимог.

Наукова методологія заснована на системному, тобто цілісному підході до досліджуваної проблеми, використанні методів аналізу і синтезу, узагальнених наукових знаннях, логічних висновках. Тому під час виконання кваліфікаційної роботи використовуються комбіновані методи пізнання, які поєднують в собі теоретичні та експериментальні методи вивчення проблеми. Наукове дослідження базується на використанні чітко окреслених наукових понять, які не можна підміняти одне одним.

Кваліфікаційна робота виконується студентом самостійно, у тісному контакті з науковим керівником, який консультує та контролює виконання індивідуального плану, несе відповідальність за процес, якість, результати та своєчасність її

виконання. Як правило, один раз на семестр бакалаврант звітується з приводу виконаної роботи та отриманих результатів на засіданні кафедри.

Кваліфікаційна робота – творча за своїм характером, вирізняється оригінальністю постановки проблеми і вибору методичного апарату, передбачає дотримання бакалаврантом основних вимог до її написання, оформлення та захисту.

Про затвердження тем кваліфікаційних робіт і призначення наукових керівників видається наказ та оприлюднюється на сайті університету. Захищені роботи зберігаються в бібліотеці університету упродовж 5 років. За необхідності вони можуть бути надіслані до інших бібліотек, установ, освітніх закладів та організацій на їхнє прохання для реалізації рекомендацій бакалаврантів. До роботи додається електронна версія кваліфікаційної роботи.

2. ПРОГРАМА РОБОТИ НАД КВАЛІФІКАЦІЙНОЮ РОБОТОЮ

На початку дослідження бакалаврант складає план-проспект дослідження обраної теми, в якому має бути відображено: яке явище вивчається; за якими критеріями та показниками визначається рівень його сформованості; які методи дослідження використовуються; порядок та регламентація використання у конкретному дослідженні тих чи інших методів.

Планом-проспектом кваліфікаційного дослідження передбачається визначення послідовності та термінів роботи виконання окремих її елементів з конкретизацією результатів по кожному, що дозволяє досягти позитивного кінцевого результату.

Кваліфікаційне дослідження реалізується такою орієнтовною послідовністю виконання етапів:

- вибір теми дослідження;
- складання робочого плану підготовки кваліфікаційної роботи;
- обґрунтування актуальності теми, що розробляється;
- аналіз теоретичних основ дослідження;
- формулювання мети і завдань дослідження;
- визначення об'єкта та предмета дослідження;
- висунення гіпотези дослідження;
- розробка методики дослідження;
- збір, аналіз та узагальнення емпіричних даних;
- формулювання висновків роботи;
- визначення теоретичного і практичного значення дослідження;
- здійснення літературного редагування й технічного оформлення;
- подання кваліфікаційної роботи на експертизу;
- захист кваліфікаційної роботи.

Вибір теми дослідження. Тема кваліфікаційної роботи обирається з врахуванням її значущості, своєчасності, актуальності. Тема та її назва мають відповідати предмету дослідження та обумовлюватися ним. Назва кваліфікаційної та викладений у ній зміст мають бути співзвучними за широтою постановки проблеми, обраними аспектами, означеними провідними поняттями.

Студент обирає тему кваліфікаційної роботи самостійно або після консультації з науковим керівником, керуючись власними інтересами і дійсними можливостями в межах спеціалізації кафедри. Припустимою вважається формулювання на першому етапі роботи попередньої назви теми, яка потім уточнюється. Тема кваліфікаційної роботи має бути сформульована таким чином, щоб якомога коротше й конкретніше відображала основну ідею роботи, точно

вказувала на предмет дослідження та вік досліджуваних. Тема кваліфікаційної роботи, як і науковий керівник, затверджуються на засіданні кафедри.

Складання робочого плану підготовки кваліфікаційної роботи. План підготовки кваліфікаційної роботи включає зміст, терміни, очікувані результати, форму їх представлення, відмітку наукового керівника про виконання науково-дослідної підготовки за бакалаврською програмою навчання. Під час складання плану роботи слід визначити зміст окремих розділів, сформулювати їх назви, накреслити у вигляді розділів і параграфів послідовність питань, які розглядатимуться. Робочий план повинен бути гнучким, не обмежувати творчий розділ ідеї, уможливлювати внесення подальших змін, коректування попередніх варіантів викладу матеріалів. У робочому плані має передбачатися час на експертизу дослідження і попереднього захисту.

Робочий план розробляється студентом за участю наукового керівника, відображає основну ідею роботи та комплексний підхід до розв'язання досліджуваної проблеми. Остаточний варіант плану затверджується науковим керівником і по суті є спрощеним попереднім змістом кваліфікаційної роботи, узгодженим з термінами виконання окремих її етапів.

Обґрунтування актуальності теми, що розробляється. Обґрунтування актуальності теми дослідження, визначення її мети, завдань, об'єкта, предмета, гіпотези, змісту провідних категорій, концептуальних основ, методики дослідження відбувається студентом за підтримки та контролю наукового керівника. Особливої уваги заслуговує вибір бакалаврантом експериментальної бази дослідження й організація та проведення констатувального, формувального та контрольного етапів роботи. На етапі завершення роботи, якісного та кількісного аналізу й узагальнення даних дослідження, бакалаврант за допомогою наукового керівника визначає наукове та практичне значення одержаних результатів, формулює висновки, редагує та оформлює матеріали для подання на експертизу та подальшого захисту.

Аналіз теоретичних основ дослідження. Аналіз бакалаврантом наукових джерел з досліджуваної проблеми дозволяє йому визначитися з основними концептуальними засадами, ідеями провідних фахівців, теоріями, принципами та основними підходами до її вивчення. Шляхом аналізу монографій, підручників, наукових праць, базових нормативних документів студент визначає стан розробки проблеми; ступінь її затребуваності сучасною педагогічною наукою та практикою; існуючі протиріччя, які вказують на нерозв'язані проблеми та шляхи оптимізації навчально-виховного процесу. У роботі має бути посилення не менш ніж на 60 наукових публікацій, з яких кількість навчальних посібників не повинна перевищувати 1/4 частини.

Формулювання мети і завдань дослідження. На початковому етапі роботи над магістерською роботою студенту належить від актуальності теми логічно перейти до формулювання мети дослідження та перерахування конкретних завдань, які потребують розв'язання та визначають стратегію і основні напрями дослідної роботи. Правильна постановка завдань слугує основою успіху у науковій роботі в цілому.

Визначення об'єкта та предмета дослідження – важливий етап роботи над кваліфікаційною роботою. Об'єктом дослідження виступає процес або явище, яке породило проблему, обрану студентом для вивчення. Предмет знаходиться у межах об'єкта, є його частиною, безпосередньо пов'язаний з назвою кваліфікаційної роботи. Об'єкт та предмет дослідження співвідносяться між собою як загальне і часткове.

Збір, аналіз та узагальнення емпіричних даних. Збираючи дані дослідної роботи, бакалаврант ретельно й об'єктивно реєструє їх у протоколах, фіксує типові та нетипові для досліджуваного прояви, порівнює між собою дані, одержані у різних ситуаціях, умовах, видах діяльності, сферах життя та з допомогою різних методів. Це сприятиме коректній обробці та інтерпретації даних, визначенню тенденцій розвитку досліджуваного явища, уможливить одержання обґрунтованих узагальнень та вироблення виважених й реалістичних прогнозів.

Формулювання висновків роботи. Висновки ґрунтуються на даних експериментальної роботи бакалавранта. Вони мають відповідати певним методичним вимогам: бути аргументованими; узагальнювати одержані у дослідженні емпіричні дані; витікати з накопиченого матеріалу; бути логічним наслідком його аналізу та узагальнення. Під час формулювання висновків, виконавцю дослідно-експериментальної роботи варто уникати типових помилок:

- «тупцювати на місці», повторювати однакові або схожі судження;
- робити поверхневі, схематичні, часткові висновки з великого за обсягом емпіричного матеріалу;
- вдаватися до непомірно широкого узагальнення отриманих даних, коли з невеликого фактичного матеріалу робляться неправомірно широкі висновки.

Визначення теоретичного і практичного значення дослідження. Висновки, що містяться у кваліфікаційній роботі сучасного напрямку, можуть мати певну вагу для фахівців сфера обслуговування, використовуватись у подальшій розробці досліджуваної проблеми. Результати кваліфікаційної роботи можуть використовуватись у викладацькій діяльності під час викладання фахових дисциплін.

Здійснення літературного редагування й технічного оформлення. Літературне оформлення матеріалів дослідження – невід'ємна частина наукового дослідження, вельми трудомістка й відповідальна. Виділити із зібраних матеріалів та сформулювати основні ідеї, положення, висновки та рекомендації доступно, повно

й точно, непросто. Це не відразу і не усім вдається, оскільки оформлення роботи завжди пов'язане з доопрацюванням викладених у роботі матеріалів, уточненням наукової логіки, посиленням аргументації, усуненням прогалин, обґрунтуванням висновків. Бакалаврант має упевнитися у тому, що назви і зміст розділів та підрозділів відповідають темі дослідження і не виходять за її межі; що зміст розділів вичерпує тему, а зміст підрозділів – розділ в цілому. Важливо здійснити уточнення, шліфовку окремих смислових частин, зробити необхідні доповнення, перестановки, прибрати зайве, здійснити редакторську та стилістичну правку.

Подання кваліфікаційної роботи на експертизу. Оформлення чистового варіанту кваліфікаційної роботи здійснюється після апробації викладених у ній матеріалів на семінарах та конференціях, публікаціях з теми дослідження, усунення недоліків, виявлених в ході обговорення з науковим керівником та під час апробації. Бакалаврант має брати до уваги зауваження та пропозиції наукового керівника та рецензентів, спрямовані на її вдосконалення.

Захист кваліфікаційної роботи. Перш ніж відправитися на захист своєї кваліфікаційної роботи у визначений день, слід пам'ятати, що допускаються до захисту лише ті, хто надав її у визначений й завчасно обговорений термін та отримав позитивний відгук рецензентів та пройшов попередній захист на кафедрі. Кваліфікаційна робота подається на кафедру у двох примірниках: роздрукована, підписана й оформлена згідно вимог, у зшитому варіанті та твердій палітурці і другий примірник на електронному носії) за 14 днів до запланованого захисту. Керівництво кваліфікаційною роботою доручають кваліфікованим викладачам кафедри – докторам та кандидатам наук. Обов'язками наукового керівника кваліфікаційної роботи є:

- надання допомоги студенту у виборі теми, розробці плану (змісту) роботи, доборі літератури, виборі методики дослідження, аналізі змісту роботи;
- визначення поетапних термінів виконання роботи;
- контроль якості та своєчасності виконання роботи;
- доповідання на засіданні кафедри про завершення роботи;
- складання письмового відгуку на кваліфікаційну роботу.

3. СТРУКТУРА КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Кваліфікаційна робота складається з таких структурних частин:

- титульний аркуш;
- зміст;
- вступ;
- основна частина (розділи, підрозділи);
- висновки за розділами;
- загальні висновки;
- список використаних джерел;
- додатки.

Титульний аркуш

На титульному листі міститься повна назва навчального закладу, факультету та кафедри, на якій виконується робота; прізвище, ім'я та по батькові автора; назва роботи і її відповідний індекс УДК; шифр і спеціальність; вчений ступінь, звання, прізвище, ім'я, по батькові наукового керівника, місто і рік оформлення роботи. На титульному листі кваліфікаційної роботи має бути підпис наукового керівника та завідувача кафедри, який засвідчує допуск її до захисту.

Зміст

Наводиться на початку роботи, дозволяє побачити структуру дослідження. Зміст включає заголовки структурних частин кваліфікаційної роботи (назви усіх розділів та підрозділів) з вказівкою номеру сторінки, на якій розміщений початок матеріалу відповідної частини.

Вступ

Пишеться жирними прописними літерами. Вступ містить коротку оцінку сучасного стану розв'язуваної проблеми, зв'язок даного дослідження з іншими науковими напрямами сфери обслуговування. Обсяг "Вступу" орієнтовно складає 3 сторінки. У вступі у стислому та концентрованому вигляді відображаються:

- актуальність теми дослідження;
- мета дослідження;
- завдання дослідження;
- об'єкт та предмет дослідження;
- методи та експериментальна база дослідження;
- наукова новизна і практичне значення результатів роботи;
- апробація результатів дослідження;
- структура кваліфікаційної роботи.

Актуальність дослідження

Пишеться жирним звичайним шрифтом. В "актуальності" відображається важливість обраної теми, своєчасність її розробки, перспективність розв'язаних завдань. Вона містить обґрунтування, які засвідчують наукову та прикладну значущість дослідження, переконливо показує, що у сучасному стані досліджуваного питання є нерозв'язані або недостатньо досліджені аспекти проблеми, які потребують подальшого вивчення.

Мета дослідження

Мета дослідження – це стисле формулювання результату розв'язання проблеми. Як правило, метою визначають теоретичне обґрунтування та експериментальну перевірку ефективності розробленої бакалаврантом системи формування досліджуваного явища. Досягненню мети кваліфікаційної роботи сприяють чітко сформульовані завдання дослідження.

Завдання дослідження

Якщо мета визначає стратегію дослідження, то завдання – його тактику. По суті завдання дослідження є декомпозицією мети на часткові підцілі. Зазвичай виділяються чотири – п'ять завдань, які необхідно розв'язати для досягнення мети дослідження. Вони формулюються таким чином, щоб охопити усі етапи роботи:

- вирішення певних теоретичних питань, що входять до загальної проблеми дослідження;
- визначення рівнів сформованості досліджуваного явища;
- встановлення існуючих вад і труднощів, чинників визначеного стану речей, типових особливостей;
- обґрунтування необхідної системи заходів для оптимізації освітнього процесу та її реалізацію;
- експериментальну перевірку ефективності запропонованої системи формувальних заходів;
- розробку різних типів методичних рекомендацій і пропозицій щодо використання результатів дослідження в практиці роботи закладів освіти.

Об'єкт і предмет дослідження

Об'єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне і часткове. *Об'єктом* дослідження або областю, у межах якої існує досліджувана проблема, є процес, система показників, закономірностей, зв'язків, відносин, видів діяльності тощо. Формулювання *предмету* дослідження спрямоване на виділення з об'єкта дослідження вузької і конкретної області дослідження – умов, технологій, особливостей.

Методика та експериментальна база дослідження

Метод дослідження – це сукупність прийомів, способів і правил, які використовує дослідник з метою одержання нових знань, фактів, формулювань категорій, розробки обґрунтованих практичних рекомендацій. Характеристика

методичної частини випускної кваліфікаційної роботи передбачає опис методів збирання науково-практичної інформації та її обробки.

Методика – це послідовність розв’язання часткових завдань на основі обраних методів дослідження, певної системи умов та вимог. Методи і методика дослідження слугують інструментами розв’язання поставленої мети дослідження. Вибір науково обґрунтованих, адекватних завданням дослідження методів та методик збору, обробки та аналізу теоретичних та емпіричних даних є запорукою якісного виконання кваліфікаційної роботи.

До *теоретичних методів* дослідження відносяться: аналіз, порівняння, систематизація, класифікація та узагальнення даних психолого-педагогічної літератури з проблеми дослідження. До *емпіричних* – аналіз продуктів діяльності, бесіди, спостереження, тестування, анкетування, метод експертної оцінки, моделювання експериментальних ситуацій, вивчення та узагальнення досвіду роботи педагогів, статистична та аналітична обробка експериментальних даних. Адекватність методики дослідження предмету та завданням – запорука успішного виконання кваліфікаційної роботи.

Наукова новизна і практичне значення результатів дослідження

Наявність в магістерській роботі елементів новизни в теоретичному обґрунтування або методичному інструментарії визначають її наукове і практичне значення. Наукове значення роботи полягає в уточненні змісту понятійного апарату дослідження, обґрунтуванні критеріїв та показників сформованості рівнів розвитку досліджуваного явища, творчій розробці або вдосконаленні методичного інструментарію.

Під час формулювання наукової новизни можна вживати такі вислови: «уперше обґрунтовано...», «уточнено положення...», «розроблено метод..., який відрізняється від...», «експериментально доведено залежність між...», «визначено особливості... й чинники розвитку...», «модернізовано... метод... у частині...», «розроблено критерії та показники прояву...», «визначено рівні сформованості...», «дістали подальшого розвитку...», «вдосконалено методику...».

Апробація результатів дослідження

Важливим показником успішного виконання кваліфікаційної роботи є апробація студентом досягнутих результатів шляхом публікацій статей та тез за темою дослідження у наукових збірниках і виступів з доповідями й повідомленнями з досліджуваної проблеми на науково-практичних конференціях різного рівня (Міжнародних, Всеукраїнських, обласних, міських, вузівських) та засіданнях кафедри. Слід вказати кількість опублікованих тез, статей та виголошених доповідей й повідомлень. Перераховуючи опубліковані разом зі співавторами наукові праці, необхідно конкретизувати особистий внесок студента.

Структура кваліфікаційної роботи

Кваліфікаційна робота складається з таких основних частин: вступу, основної частини, висновків, списку використаних джерел, додатків. Детальніше про структурні частини кваліфікаційної роботи:

Вступ

У вступі бакалаврант визначає структурні частини, з яких складається науково-дослідна робота, кількість розділів, обсяг роботи, кількість використаних літературних джерел та ілюстративного матеріалу (таблиць, рисунків, графіків, діаграм), додатків. Студент обґрунтовує актуальність теми, визначає мету, гіпотезу, завдання, об'єкт, предмет та завдання дослідження, експериментальну базу, наукову новизну та практичне значення отриманих результатів, вказує місце і час їх апробації, публікації, структуру кваліфікаційної роботи: кількість розділів, обсяг роботи, кількість використаних літературних джерел та ілюстративного матеріалу (таблиць, рисунків, графіків, діаграм), додатків.

Основна частина (розділи, параграфи)

Зміст розділів має відповідати завданням, сформульованим у вступі й послідовно розкривати тему роботи. Основний текст кваліфікаційної роботи присвячено аналізу наукової літератури з теми дослідження, детальному опису використаних методів, результатів обробки зібраних емпіричних даних, основних результатів. Розподіл матеріалів кваліфікаційної роботи здійснюється за трьома або за двома розділами.

Розділи містять теоретичний аналіз досліджуваної проблеми у науковій літературі сучасності та минулих років. У ньому визначається стан розробки проблеми вітчизняними та зарубіжними філософами, психологами, педагогами; уточнюється зміст провідних категорій дослідження; формулюються концептуальні підходи; встановлюється роль основних чинників впливу на досліджуване явище. Аналіз джерел здійснюється відповідно до шифру спеціальності, з якої бакалаврант виконує дослідження. У першому розділі конкретизуються основні етапи розвитку наукових уявлень з проблеми, що вивчається, критично висвітлюються відомі у цій сфері роботи, фокусується увага на «вузьких місцях» розв'язання існуючої проблеми на сучасному етапі.

Огляд джерел повинен бути систематизованим аналізом теоретичної, методичної й практичної сторін досліджуваної проблеми, її новизни, значущості, переваг і недоліків проаналізованих праць, які доцільно згрупувати таким чином:

- праці, що висвітлюють динаміку розвитку проблеми (сучасні та минулих років);
- роботи, цілком присвячені темі й ті, що розкривають окремі її аспекти;
- праці вітчизняних та зарубіжних провідних фахівців з обраної теми;

- дослідження педагогів, психологів та спеціалістів інших галузей наукового знання.

Закінчують огляд стислим висновком про стан висвітлення основних аспектів теми у наукових джерелах. Констатують існування зв'язку обраного напряму дослідження із планами кафедри, із галузевими та (або) державними планами й програмами.

Висновки за розділами

Кожний розділ кваліфікаційної роботи завершується короткими висновками, які підводять підсумки окремих етапів роботи: за першим розділом – стосовно аналізу наукових джерел, за другим – програми проведення констатувального експерименту, підсумки організованої системи формування та її ефективності. На висновках за розділами базуються формулювання основних наукових результатів і методичних рекомендацій дослідження в цілому. Орієнтовний обсяг висновків за кожним розділом – 1 сторінка.

Висновки (загальні)

В кінці кваліфікаційної роботи наводяться загальні висновки – найбільш суттєві узагальнені судження щодо проведеного дослідження, визначеного змісту провідних категорій, зафіксованих тенденцій, досягнутих результатів. Загальні висновки мають чітко відповідати меті та завданням дослідження, відображати наукову та практичну цінність одержаної інформації. Загальні висновки нумеруються, висвітлюючи результати теоретичного опрацювання наукових джерел та усіх етапів експериментальної роботи. Вони формулюються лаконічно, містять конкретну інформацію про досліджуване явище та досягнуті на кожному етапі роботи результати. У висновках характеризуються шляхи практичного використання одержаних результатів та перспективи подальшого розвитку даного наукового дослідження. Кількість висновків не може бути меншою за кількість визначених у вступі завдань дослідження. Орієнтовний обсяг загальних висновків – 2–3 сторінки.

Список використаних джерел

У процесі написання кваліфікаційної роботи студент зобов'язаний посилається на автора та джерело, з якого він запозичує матеріали, цитує окремі положення або використовує результати (критерії оцінки, зміст провідних категорій, класифікації тощо).

До використаних літературних джерел відносяться монографії, учбова література, наукові статті, опубліковані в періодиці, методичні рекомендації й програми, законодавчі та інструктивні матеріали, статистичні та електронні збірники, розміщені в Інтернеті тощо.

Під час складання списку використаної літератури слід вказати усі реквізити джерела, прізвище та ініціали автора, назву роботи, місце і назву видавництва, рік

видання та кількість сторінок. Для статей, опублікованих в періодиці, слід вказати найменування видання, номер, рік, а також сторінки журналу (від і до). Літературні джерела мають бути розміщені в алфавітному порядку за прізвищем авторів або назвою роботи у разі використання збірника праць. Спочатку подаються джерела українською та російською мовами, потім – іноземною (за умови наявності останніх).

Додатки

Додатки подаються в кваліфікаційній роботі за необхідності, якщо вони відповідають її змісту й слугують доповненням до розкриття окремих положень дослідження для об'єктивної оцінки наукової і практичної значущості результатів дослідження. Кількість додатків визначається бакалаврантом самостійно або після консультації з науковим керівником. У додатках вміщуються допоміжні аналітичні розрахунки, проміжні результати обробки статистичних даних, матеріали експертних оцінок, тексти комп'ютерних програм, графічний матеріал, опис алгоритмів, копії документів, які підтверджують об'єктивність використаної інформації (заповнені протоколи спостережень, деталізація описаних в основному тексті методів; літературні тексти; протоколи спостережень за поведінкою дітей різного рівня сформованості досліджуваного явища; заповнені педагогами та батьками бланки анкет...), процедура розрахунків за формулами; фотографії тощо.

В основному тексті кваліфікаційної роботи на всі додатки повинні бути посилання. Додатки слід подавати у порядку посилань на них в тексті випускної роботи. Кожний додаток слід починати з нової сторінки з вказівкою зверху сторінки слова «Додаток» та його позначення. Додаток повинен мати назву, яку слід записати симетрично тексту з прописної літери окремою строкою.

Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, починаючи з додатку А, за винятком літер Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь, наприклад: додаток А, додаток Б.

4. ВИЗНАЧЕННЯ ТЕОРЕТИЧНИХ ОСНОВ ДОСЛІДЖЕННЯ

Аналіз сучасного стану розробки досліджуваної проблеми здійснюється студентом безпосередньо під час опрацювання наукової літератури (монографій, підручників та посібників, статей, тез доповідей, реферативних та інформаційних видань тощо). Збір теоретичної інформації слід здійснювати послідовно – від сучасних джерел до праць минулих років. Вивчення матеріалу доцільно починати з найбільш фундаментальних праць провідних у даній галузі знань фахівців. Пошук варто продовжити у напрямі від загального до часткового, тобто від визначення базових положень до конкретизації кожного з них.

Конспектуючи матеріал, слід фіксувати лише інформацію, яка безпосередньо пов'язана з темою дослідження. Виписувати цитати доцільно лише на одному боці окремих аркушів паперу стандартного розміру, оскільки такий спосіб запису сприяє кращій орієнтації в опрацьованому матеріалі та його систематизації. Кожну цитату слід супроводжувати бібліографічним посиланням на джерело запозичення.

Теоретична основа дослідження обов'язково включає вивчення та використання наукових праць вітчизняних та зарубіжних авторів в області, пов'язаній з магістерським дослідженням. Критичний аналіз літератури, що характеризує теоретичні основи досліджуваної проблеми, дозволить студенту виділити головне і суттєве, оцінити доробок провідних фахівців, сформулювати контури майбутнього дослідження, його концептуальні засади (теоретичні уявлення, ідеї, погляди на явище, способи його розуміння, трактовки).

Логічним завершенням роботи з науковою інформацією є констатація стану проблеми, ступеня її вивчення й розробки на сьогоднішній момент. Студент має чітко схарактеризувати, які аспекти проблеми досліджені добре, а які питання залишаються недостатньо розв'язаними та потребують подальшого вивчення та уточнення.

Інформація, одержана студентом з джерел, використовується в тексті кваліфікаційної роботи прямо або опосередковано – в середині тексту у переробленому вигляді, переповіданні у довільній формі змісту джерела або у вигляді цитат. Важливою є наявність відповідного посилання на автора та його роботу. Некоректним є запозичення теоретичного положення без посилання на автора-розробника. Якщо в тексті кваліфікаційної роботи використовуються прямі цитати, їх обов'язково слід брати у лапки й подавати посилання.

Вивчаючи стан розробки досліджуваної проблеми, доцільно групувати інформацію за такими рубриками:

- тези, положення, концептуальні підходи, визнані більшістю фахівців з досліджуваної проблеми;

- дискусійні питання, які недостатньо розроблені в педагогіці й потребують подальшого наукового обґрунтування;
- питання, що добре розроблені теоретично, проте недостатньо підтверджені експериментально;
- аспекти проблеми, які виявляться фактично недослідженими у вітчизняній педагогіці.

5. ЗБІР ФАКТИЧНОГО МАТЕРІАЛУ

Збір фактичного матеріалу – один з найбільш відповідальних етапів підготовки випускної кваліфікаційної роботи. Від того, наскільки професійно та повно зібрано фактичний матеріал, значною мірою залежить своєчасне та якісне написання кваліфікаційної роботи. Перш ніж розпочати роботу із збору даних, студент разом з науковим керівником ретельно продумують, який саме фактичний матеріал необхідний для реалізації та обґрунтування достовірності одержаної інформації з теми дослідження.

Упродовж стажувальної та науково-педагогічної практик студент повинен зібрати матеріал за темою свого кваліфікаційного дослідження, зробити виписки з необхідної документації, вивчити нормативні документи та методичні вказівки, які регламентують роботу експериментальної установи (університету, коледжу або дошкільного закладу). Зібраний матеріал повинен бути достатнім й достовірним, відповідати темі конкретної кваліфікаційної роботи, забезпечувати єдність теоретичних основ та експерименту.

У ході зібрання фактичного матеріалу студенту належить комплексно підходити до вивчення проблеми, розглядати її у різних зв'язках та взаємозалежностях, підходити до явища і показників його розвитку в динаміці, використовувати такий аналітичний прийом, як порівняння. Аналіз динаміки показника явища, що вивчається, фіксує вплив різноманітних чинників, зокрема віку досліджуваних, їхньої статевої належності, особливостей виховання в сім'ї та суспільному закладі. Тому бакалаврант супроводжує процес аналізу виділенням та оцінкою головних причин-чинників. Правильна обробка одержаної інформації – запорука отримання коректних та обґрунтованих результатів та формулювання належних висновків.

6. ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

6.1. Вимоги до оформлення тексту кваліфікаційної роботи

Оптимальний обсяг кваліфікаційної роботи – від 60 до 70 сторінок машинописного тексту (без урахування додатків і списку літературних джерел). Випускна кваліфікаційна робота друкується на одній стороні листа білого паперу формату А4 через півтора інтервали. Набір тексту кваліфікаційної роботи на комп'ютері здійснюється з використанням текстового редактора Word. При цьому рекомендується використовувати шрифт типу Times New Roman, кегль – 14.

Текст кваліфікаційної роботи повинен бути написаний студентом самостійно. Якщо бакалавранта обвинуватять у плагіаті, то робота може бути знята із захисту. До захисту випускна кваліфікаційна робота подається у переплетеному вигляді. Вона має відповідати таким вимогам до її оформлення:

- аркуші кваліфікаційної роботи слід пронумерувати (номер сторінки виставляється у правому верхньому кутку аркуша); нумерація сторінок основного тексту і додатків має бути наскрізною;

- текст роботи необхідно поділити на розділи та підрозділи; розділи повинні мати порядкові номери у межах усього тексту, позначатися арабськими цифрами без крапки в кінці; номер підрозділу складається з номеру розділу й підрозділу, розділених крапкою (в кінці крапка не ставиться); розділи й підрозділи мають назви, які чітко й коротко відображають їх зміст, друкуються з прописної букви;

- заголовки структурних частин роботи «ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ1», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» тощо друкуються великими літерами жирним шрифтом;

- заголовки розділів друкують великими літерами з абзацного відступу жирним шрифтом;

- заголовки підрозділів друкують з абзацного відступу малими літерами (окрім першої прописної) звичайним шрифтом, співвіднесеним з розміром шрифту основного тексту;

- нумерація сторінок здійснюється арабськими цифрами;

- першою сторінкою кваліфікаційної роботи є титульна сторінка, яку включають у загальну нумерацію тексту;

- на титульній сторінці номер не ставиться;

- на наступних після титульної сторінки листах номер ставиться в у правому верхньому кутку листа без крапки в кінці;

- нумерація розділів, підрозділів, рисунків, таблиць, формул подається арабськими цифрами без знака «№»;

- перед кожною позицією під час перерахування слід ставити дефіс або кружечок – bullet;

- кожний розділ кваліфікаційної роботи та висновки до розділів варто починати з нової сторінки;
- слово «Зміст» пишеться як заголовок симетрично тексту з прописної літери; у змісті вказуються: номери та назви розділів й підрозділів, номери сторінок; назви, включені до змісту, записуються малими літерами, починаючи з прописної;
- список літератури слід включати у зміст кваліфікаційної роботи;
- назви, які наводяться в тексті кваліфікаційної роботи і на ілюстраціях (таблицях, графіках, діаграмах тощо), мають бути однаковими;
- текст кваліфікаційної роботи має бути чітким, викладеним науковим стилем, не припускати різних тлумачень провідних категорій;
- у тексті повинні використовуватися наукові терміни, позначення і визначення, загальноприйняті у науковій педагогічній та психологічній літературі;
- в тексті не дозволяється використовувати звороти розмовної мови;
- неприпустимо теоретичний аналіз конкретних праць фахівців та якісно-кількісний аналіз одержаних у дослідженні емпіричних даних підміняти загальними фразами, абстрактними міркуваннями.

Текст чергового розділу (підрозділу) слід оформляти, як тільки для нього накопичено достатньо матеріалу, здійснено аналіз даних, виконані розрахунки, підготовлено наочний матеріал. Текст може бути попереднім, розділ або підрозділ спочатку оформляються у першій редакції. Письмове оформлення думок допомагає студенту послідовно домагатися рішення проблеми, вдосконалювати зміст та структуру роботи, конкретизувати шляхи подальшого розгортання дослідження.

6.2. Вимоги до оформлення рисунків, таблиць, графіків, формул

Кількість ілюстративного матеріалу має бути достатньою для пояснення тексту кваліфікаційної роботи. Рисунки, таблиці, графіки, діаграми краще подавати в основному тексті та нумерувати арабськими цифрами наскрізною нумерацією. Нумерація складається з номеру розділу і порядкового номеру ілюстрації, розділених крапкою, наприклад, (2.1). Різні види ілюстрацій використовуються під час обробки *різного емпіричного матеріалу*. Недоцільне використання двох або трьох видів ілюстрацій (наприклад, таблиць і графіків) з метою узагальнення одних й тих самих даних дослідження.

Таблиці використовують з метою наочності й зручності порівняння показників. Назва таблиці повинна відображати її зміст, бути точною та лаконічною, розташовуватися над таблицею. Під час переносу частини таблиці на іншу сторінку назву розміщують лише над першою її частиною. Таблицю розміщують під текстом, в якому уперше наведене посилання на неї. Припускається розміщення таблиці вздовж довгої сторони сторінки. Формули та математичні обрахунки краще розміщувати у додатках. Їх слід нумерувати окремою нумерацією арабськими цифрами у межах кожного додатка з додаванням перед кожною цифрою позначення додатку, наприклад, формула.

За необхідності пояснення наведених у таблиці даних, слід зробити виноску. Її розміщують з абзацного відступу в кінці сторінки та відділяють від тексту короткою тонкою горизонтальною лінією з лівої сторони. Знак виноски ставлять безпосередньо після того слова, до якого подається пояснення. Знак виноски нумерується арабськими цифрами. Можна замість цифр виконати виноску зірочками *.

Таблиці слід розміщувати так, щоб їх легко було роздивлятися. Їх назви не можна скорочувати. Під час оформлення таблиць слід керуватися такими правилами:

- допускається використання в таблиці шрифту на 1–2 пункти меншого за текст кваліфікаційної роботи;
- не слід включати в таблицю графу «Порядковий номер»;
- під час переносу частини таблиці на інший лист, над другою її частиною зліва пишеться слово «Продовження»;
- заголовки граф і рядків слід писати з прописної літери в однині, а підзаголовки граф – з малої або прописної, якщо вони мають самостійне значення.

Формули в магістерській роботі нумерують у межах розділу. Номер формули складається з номера розділу і порядкового номера формули, розділених крапкою. Нумери формул пишуться у круглих дужках з правого поля листа, наприклад, (2.1) – перша формула другого розділу. Під час оформлення формул слід дотримуватися таких правил:

- формули слід виділяти з тексту окремим рядком; вище і нижче кожної формули слід залишити по одному вільному рядку;
- якщо формула не вміщується в одному рядку, вона повинна переноситися після знаку (рівності, плюс, мінус, множення, ділення), при цьому на початку наступного рядка знак повторюють;
- посилання на формули за текстом кваліфікаційної роботи подають у дужках.

Зразок оформлення формули

$$C_i = \frac{\sum_{i=1}^N (R_i^- + R_i^+)}{N - 1} \quad (2.1)$$

7. ЕКСПЕРТИЗА КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Експертна оцінка кваліфікаційної роботи передбачає її перевірку на наявність академічного плагіату, передзахист на засіданні кафедри дошкільної освіти, наявність відзиву наукового керівника та рецензій експертів.

Плагіат – оприлюднення (опублікування), повністю або частково, чужого твору під іменем особи, яка не є автором цього твору (ст. 50 Закону України «Про авторське право і суміжні права»).

Плагіат академічний – оприлюднення (частково або повністю) наукових результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження

та\або відтворення опублікованих текстів інших авторів без відповідного посилання (п. 6 ст. 69 Закону України «Про вищу освіту»).

Різновиди плагіату:

1) фабрикація – вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;

2) фальсифікація – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;

3) видання виконаної іншим автором роботи за свою без внесення в неї жодних змін (Copy & Paste);

4) дослівне копіювання фрагментів тексту (від фрази до набору речень) без належного оформлення цитування;

5) внесення незначних правок у скопійований матеріал (переформулювання речень, зміна порядку слів у них тощо) та без належного оформлення цитування;

б) рерайт–це «переказ» чужого тексту своїми словами з точним збереженням сенсу оригіналу;

7) парафраза–переказ своїми словами чужих думок, ідей або тексту; сутність парафрази полягає в заміні слів (знаків), фразеологічних зворотів або пропозицій при використанні будь-якої авторської наукової праці (збереженої на електронних або паперових носіях, у тому числі розміщеної в мережі Інтернет);

8) компіляція – створення значного масиву тексту без поглибленого вивчення проблеми шляхом копіювання тексту із низки джерел без внесення в нього правок, з посиланням на авторів та «маскуванням» шляхом написання перехідних речень між скопійованими частинами тексту.

Перевірка матеріалів магістерського дослідження на наявність академічного плагіату проводиться згідно інструкції за допомогою декількох програмно-технічних засобів з визначенням унікальності роботи, які дозволяють згенерувати звіт за результатами перевірки зі встановленням факту наявності чи відсутності текстових та\або ілюстративних запозичень.

При цьому для допуску матеріалів до друку (захисту) використовується така орієнтовна шкала (у відсотках до загального об'єму матеріалу): 60-100% унікальності.

Перевірка документів на наявність плагіату проводиться для електронних варіантів, поданих у форматах: doc (Word 97 –Word 2003) та docx (Word 2007). Письмова робота вводиться повністю, починаючи з титульного аркушу і включно з висновками (без списку використаних літературних джерел та додатків).

Максимальний збіг інформації у кваліфікаційних роботах на здобуття ступенів вищої освіти «Магістр» та «Бакалавр» не повинен перевищувати 40%. (Положення «Про протидіюплагіату в університеті»).

У відгуку наукового керівника мають бути відображені такі моменти:

- актуальність теми дослідження;
- ступінь самостійності бакалавранта у проведенні дослідження, одержанні та інтерпретації одержаних результатів;
- обґрунтованість та достовірність одержаних у дослідженні даних;
- новизна, наукова та практична значущість результатів роботи;
- уміння узгоджувати теоретичні основи дослідження з організацією експериментальної роботи;
- здатність добирати адекватні методи дослідження своєї проблеми;
- повноту і якість розробки теми роботи, її завершеність;
- логічність, послідовність, аргументованість, літературну грамотність викладу матеріалу;
- апробація й можливість використання основних положень та результатів в педагогічній практиці;
- ставлення бакалавранта до роботи впродовж навчання;
- сильні сторони роботи та наявні в ній недоліки;
- відповідність оформлення матеріалів дослідження заявленим вимогам;
- рівень готовності бакалавра до виконання майбутніх професійних обов'язків.

Заключна частина відзива повинна містити висновок щодо відповідності випускної кваліфікаційної роботи вимогам до кваліфікаційного дослідження та формулювання щодо можливості присудження студенту ступеня «бакалавр». Свій відгук науковий керівник пише у документі «Подання голові екзаменаційної комісії щодо захисту кваліфікаційної роботи», підписує особисто, зазначивши свої ініціали, прізвище, посаду, науковий ступінь, вчене звання, почесні звання та дату.

Допущена завідувачем кафедри до захисту кваліфікаційна робота спрямовується на рецензування доктором або кандидатом наук. На одну роботу пишеться дві рецензії, які можуть бути внутрішніми або зовнішніми. Завдання рецензента – допомогти державній комісії різнобічно й об'єктивно оцінити роботу щодо її наукового та літературного рівня.

Визначаючи якість кваліфікаційної роботи, рецензент повинен проаналізувати її, керуючись принциповими міркуваннями, що усувають будь-яку суб'єктивну думку. Зазвичай, рецензія складається з трьох частин: загальної, докладного аналізу та висновків. У загальній частині рецензії відзначається:

- місце кваліфікаційної роботи серед праць, опублікованих на подібну тему, тобто, що нового в ній, або чим вона відрізняється від них;
- актуальність теми дослідження (затребуваність науки і педагогічної практики, зв'язок із державними чи галузевими науковими програмами, пріоритетними напрямками розвитку науки й техніки);

- ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків та рекомендацій, сформульованих у роботі (їх достовірність, новизна);
- ключові проблеми, висновки й твердження, що викликають сумніви;
- значущість праці для науки й практики, новизну, перспективність, практичну цінність, можливі конкретні шляхи використання результатів дослідження;
- відповідність ілюстративного матеріалу одержаним емпіричним даним, його оформлення відповідно вимог;
- переважання в роботі нових або застарілих наукових джерел;
- термінологію, структуру роботи, стиль викладу матеріалів (науковий, діловий, публіцистичний, описовий);
- оформлення кваліфікаційної роботи.

У докладному аналізі кваліфікаційної роботи наводять перелік помічених недоліків, наприклад: неточних і неправильних визначень та формулювань, смислових і стилістичних вад. У висновках рецензент обов'язково оцінює магістерську роботу за чотирибальною системою: *відмінно, добре, задовільно та незадовільно*. Рецензію складають в одному примірнику. Її підписує особисто рецензент, зазначивши свої ініціали, прізвище, посаду, науковий ступінь, вчене звання, почесні звання та дату. Підпис рецензента засвідчують в установі, в якій він працює.

Вимоги до написання рецензії багато в чому співпадають з вимогами до відгуку наукового керівника, вони більшою мірою стосуються не стільки характеристики особистості виконавця кваліфікаційної роботи, скільки суті рецензованих матеріалів.

Список рецензентів по кафедрі затверджується розпорядженням декану факультету психології та соціальної роботи разом із призначенням наукових керівників і передається до навчально-методичного відділу для його затвердження проректором з навчальної роботи.

Бакалавранту надається можливість ознайомитися з рецензією не пізніше двох днів до дати захисту кваліфікаційної роботи. Студент повинен підготувати письмові відповіді на запитання, зауваження та побажання, викладені у відгуку наукового керівника та в рецензіях. Письмова форма відповідей сприятиме чіткості та аргументованості його виступу під час захисту своєї кваліфікаційної роботи. Варто використати можливість посилення на текст кваліфікаційної роботи, що надасть відповідям студента більшої конкретності та переконливості.

Оцінка «незадовільно» під час експертизи не є підставою для відхилення кваліфікаційної роботи від її захисту.

8. ЗАХИСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Виконану згідно з усіма вимогами випускни кваліфікаційну роботу бакалаврант подає до палітурної майстерні для її належного оформлення (переплетення).

До захисту кваліфікаційної роботи допускаються студенти, які виконали вимоги навчального плану, подали магістерську роботу у двох примірниках на кафедру не пізніше двох тижнів до її захисту, успішно пройшли процедуру експертної оцінки.

Процедура захисту включає:

- доповідь бакалавранта за змістом роботи;
- відповіді бакалавранта на запитання членів комісії та інших осіб, присутніх на захисті;
- наукову дискусію з проблеми;
- оголошення відгуку наукового керівника та рецензій або виступи наукового керівника та рецензентів;
- заключне слово бакалавранта;
- рішення комісії щодо оцінки роботи.

Підготовка до захисту передбачає написання тез виступу тривалістю 10–15 хвилин на засіданні державної екзаменаційної комісії. Тези виступу можна поділити на три частини: *перша частина* в основному повторює вступ кваліфікаційної роботи (актуальність теми, мета та завдання дослідження, наукова новизна та практична значущість, застосовані методи, загальна структура праці); у *другій частині* бакалаврант характеризує кожний розділ випускної кваліфікаційної роботи, її кінцеві результати; *третьою частиною* присвячується висвітленню загальних висновків й основних рекомендацій кваліфікаційної роботи.

Захист кваліфікаційної роботи відбувається на відкритому засіданні державної екзаменаційної комісії, має характер наукової дискусії, проходить в обстановці високої вимогливості й дотримання наукової етики. Доповідь випускника повинна бути науковою, добре аргументованою, чіткою, переконливою, лаконічною, а спосіб викладу – спокійним, неквапливим, діловим.

Текст виступу може супроводжуватися додатковими матеріалами (схемами, кресленнями, таблицями, діаграмами, графіками, слайдами, фото-, кіно- та відеоматеріалами, плакатами тощо), які унаочнюють доведення відповідних положень кваліфікаційної роботи, зроблених висновків та внесених пропозицій. Наочний матеріал повинен бути тісно пов'язаний із текстом кваліфікаційної роботи. Наочні матеріали слід оформлювати так, щоб їх можна було демонструвати без ускладнень, щоб їх могли бачити та, в разі потреби, передивитися, присутні в аудиторії.

Важливим моментом процедури захисту є відповіді бакалавранта на запитання членів екзаменаційної комісії. Випускник повинен бути готовий відповісти на питання за змістом будь-якої з публікацій, вказаних ним у списку використаних джерел. Відповіді засвідчують ступінь професіоналізму студента, міру його самостійності, здатність мобілізуватися в екстремальній ситуації. Перед тим, як відповісти на усі задані запитання, бакалаврант повинен уважно їх вислухати, занотувати, в разі необхідності, уточнити їх суть. Доцільно не поспішати з відповідями, зважувати, обґрунтовувати та доводити їх, торкатися лише суті питання, уникати голослівних фраз.

Результати захисту кваліфікаційної роботи визначають оцінками *відмінно, добре, задовільно та незадовільно*. Випускна кваліфікаційна робота на захисті оцінюється за ступенем дотримання студентом перерахованих нижче вимог до змісту, оформленню та представленню її на захисті.

9. ОЦІНКА КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Оцінці підлягають кваліфікаційні теоретичного та прикладного характеру. Однак критерії їх оцінювання дещо відрізняються: у першому випадку перевага надається оцінці наукового, а у другому – прикладного, практичного результату.

В теоретичній кваліфікаційній роботі оцінюється *глибина* здійсненого виконавцем наукового аналізу наукових джерел з проблеми дослідження, новизна та наукова значущість концептуальних основ, методологічної основи роботи, висновків для даної галузі знань. Важливим свідченням високої якості виконання теоретичної кваліфікаційної роботи слугує публікація наукової статті з теми дослідження у збірнику наукових праць до міжнародної конференції. Визнання одержаних результатів міжнародною науковою спільнотою слугує об'єктивним показником високої якості кваліфікаційної роботи.

Враховуючи складність теоретичної роботи для пересічного студента-випускника, більшість виконавців надають перевагу прикладним кваліфікаційним роботам. В ході оцінювання прикладної кваліфікаційної роботи слід виходити, перш за все, з розуміння, що вона є працею *дослідницького характеру*, яка повинна бути актуальною, містити елементи новизни у постанові питання, мати наукове і практичне значення.

Кваліфікаційна робота оцінюється за такими критеріями:

- *новизною* (одержаний в роботі результат має містити щось *нове*);
- рівнем та характером розкриття *актуальності теми* дослідження (значущістю для даного моменту, соціальною затребуваністю, недостатньою розробленістю);
- *ступенем* теоретичної обґрунтованості та науково-дослідного *опрацювання проблеми*;

- *чіткістю характеристики* мети, задач, об'єкта, предмета дослідження, гіпотези;
- *адекватністю методики* констатувального, формувального та контрольного етапів дослідження предмету та завданням дослідження;
- *чіткою структурою* матеріалів дослідження;
- *відповідністю* назв розділів та підрозділів їх змісту;
- *комплексним підходом* до розв'язання досліджуваної проблеми;
- *достовірністю* одержаних результатів;
- *логікою та стилем викладу* матеріалів дослідження;
- *результативністю* розв'язання конкретних наукових завдань;
- *коректним оформленням* ілюстративного матеріалу та роботи в цілому;
- *прикладною значущістю* (доступністю застосування практиками);
- *ставленням бакалавранта до роботи*;
- *грунтовністю відповідей* на запитання членів комісії.

За підсумками захисту виставляються оцінки:

«ВІДМІННО» (А): якщо актуальність проблеми обґрунтована серйозним аналізом її сучасного стану в теорії та практиці; засвідчена новизна постанови питання; визначена значущість розв'язання даної проблеми; розроблено комплекс методів, адекватних предмету та завданням дослідження; добре структуровано матеріали; здійснено коректний якісно-кількісний аналіз даних; використано різноманітний ілюстративний матеріал з метою унаочнення визначених тенденцій та особливостей; знайдено та апробовано ефективні шляхи оптимізації досліджуваного явища; визначено масштаб використання результатів дослідження в педагогічній практиці; у викладі матеріалів дотримано логіки та наукового стилю викладу; бакалаврантом в ході проведення дослідження виявлено творчу наснагу, самостійність, професійну та особистісну компетентність, відповідальне ставлення до роботи; відповіді на запитання під час захисту були повними, конкретними, ґрунтовними. Наявність не менше двох наукових публікацій за результатами наукової роботи.

Оцінка **«ДОБРЕ» (В):** якщо досить повно обґрунтована актуальність теми дослідження, але водночас недостатньо доведено її новизну; продемонстрована хороша обізнаність з науковими джерелами означеного напрямку; чітко визначено понятійний апарат та методичний інструментарій, хоча їм бракує наукової аргументованості та конкретизації; здійснено ґрунтовний якісно-кількісний аналіз емпіричних даних; з метою узагальнення одержаних проміжних та результуючих даних використано різноманітний ілюстративний матеріал; основний текст кваліфікаційної роботи викладений в цілому грамотно, хоча домінує не стільки науковий, скільки публіцистичний стиль; добре сформульовані загальні висновки

та оформлений список літературних джерел; в процесі роботи над магістерським дослідженням випускник виявив організованість, старанність, відповідальність; відповіді на запитання членів державної комісії в цілому виявилися правильними, хоча й недостатньо обґрунтованими. Наявність однієї наукової публікації за результатами наукової роботи.

Оцінка «ДОБРЕ» (С): якщо актуальність теми дослідження обґрунтована не досить повно, недостатньо доведено її новизну; продемонстрована не достатня обізнаність з науковими джерелами означеного напрямку; бракує наукової аргументованості та конкретизації у визначенні понятійного апарату; здійснено якісно-кількісний аналіз емпіричних даних; з метою узагальнення одержаних проміжних та результуючих даних дуже мало використано ілюстративного матеріалу; в основному тексті кваліфікаційної роботи мають місце незначні помилки граматичного і синтаксичного характеру; домінує публіцистичний стиль; загальні висновки дуже широкі; допущені неточності у оформленні списку літературних джерел; в процесі роботи над магістерським дослідженням випускник виявив організованість, старанність, відповідальність, однак відповіді на запитання членів державної комісії були поверховими, недостатньо обґрунтованими. До захисту не представлено жодної публікації.

Оцінка «ЗАДОВІЛЬНО» (Д): якщо актуальність теми дослідження радше заявлена, ніж аргументована; постановка питання досить традиційна, позбавлена елементів новизни; концептуальні підходи чітко не визначено; в аналізі наукових джерел переважають загальні праці, бракує характеристики надбань фахівців-дошкільників з теми дослідження; нечітко, схематично визначено понятійний апарат, розширене (звужене) дослідницьке поле, мають місце неточності у трактовці провідних категорій; недостатньо обґрунтована адекватність методики предмету та завданням дослідження; є зауваження до структурування матеріалів, до відповідності назв розділів та підрозділів їх змісту; в тексті роботи має місце порушення логіки під час викладу дослідницького матеріалу; недостатньо представлено наочний матеріал; в основному тексті кваліфікаційної роботи мають місце помилки граматичного і синтаксичного характеру; стиль викладу кваліфікаційної надміру описовий, публіцистичний; загальні висновки сформульовано надміру узагальнено, їм бракує конкретності та аргументованості; ставлення бакалавранта до виконання випускної роботи виявилось недостатньо відповідальним; відповіді на запитання членів державної комісії були схематичними, неповними, недостатньо аргументованими. До захисту не представлено жодної публікації.

Оцінка «ЗАДОВІЛЬНО» (Е): якщо актуальність теми дослідження не обґрунтована; постановка питання досить традиційна, позбавлена елементів новизни; концептуальні підходи не визначено; в аналізі наукових джерел дуже

мала кількість праць, бракує характеристики надбань фахівців-дошкільників з теми дослідження; схематично визначено понятійний апарат, розширене (звужене) дослідницьке поле, зміст провідних категорій визначено нечітко; необґрунтована адекватність методики предмету та завданням дослідження; порушена структура та логіка викладу матеріалів, в тому числі дослідницького характеру; наочний матеріал відсутній; в основному тексті кваліфікаційної роботи мають місце грубі помилки граматичного і синтаксичного характеру; стиль викладу кваліфікаційної надміру описовий, публіцистичний; загальні висновки повторюють висновки до розділів, їм бракує конкретності та аргументованості; ставлення бакалавранта до виконання випускної роботи виявилось безвідповідальним; відповіді на запитання членів державної комісії були схематичними, неповними. До захисту не представлено жодної публікації.

Оцінка **«НЕЗАДОВІЛЬНО» (FX)**: якщо відсутнє належне обґрунтування актуальності, новизни, наукової та практичної значущості теми дослідження; ступінь теоретичної обґрунтованості та науково-дослідного опрацювання проблеми низький; зміст провідних категорій визначено нечітко, одні поняття підміняються іншими; методика дослідження неадекватна предмету та задачам; зміст матеріалів не відповідає назвам розділів та підрозділів; загальні висновки не відображають реальних результатів роботи бакалавранта; стиль викладу матеріалів публіцистичний, текст містить грубі граматичні та стилістичні помилки; ставлення випускника до виконання роботи було байдужим, безвідповідальним; під час захисту переважали неправильні відповіді на запитання членів державної комісії. До захисту не представлено жодної публікації.

Оцінка **«НЕЗАДОВІЛЬНО» (F)**: якщо робота не подана на кафедру у встановлений термін, або виявиться, що робота є плагіатом. У такому випадку студент може бути допущений до повторного виконання роботи і захисту її через рік.

Оцінки виставляють на закритому засіданні державної екзаменаційної комісії. Оголошує їх бакалаврантам голова комісії на відкритому засіданні.

Нижче подано зразки оформлення матеріалів кваліфікаційної роботи та додатків до неї, а також орієнтовний список тем.

ДОДАТКИ

Додаток А

Орієнтовний перелік тем для кваліфікаційного дослідження

Тематика кваліфікаційних робіт

1. Бізнес-план диверсифікації послуг готелю (ресторану)
2. Бізнес-план диверсифікації діяльності готелю (ресторану)
3. Lean-технології бізнес-процесів готелю (ресторану)
4. Інформаційна безпека операційної діяльності готелю (ресторану)
5. Організація сервісних процесів готелю (ресторану)
6. StartUp- готелю (за типами, концепціями, локаціями)
7. StartUp-ресторану (за форматами, концепціями, локаціями)
8. Брендинг готелю (ресторану)
9. Організація взаємодії готелю (ресторану) зі стейкхолдерами
10. Концепція Lean Production в організації бізнес-процесами готелю (ресторану)
11. Операційні бізнес-процеси готелю (ресторану)
12. Репутаційний менеджмент готелю (ресторану)
13. Реінжиніринг бізнес-процесів готелю (ресторану)
14. Комунікаційні програми готелю (ресторану)
15. Проектування сервісних процесів готелю
16. Інформаційно-комунікаційні технології готелю (ресторану)
- 14
17. Система операційного менеджменту готелю (ресторану)
18. Організація внутрішнього середовища готелю (ресторану)
19. Інформаційні технології готелю (ресторану)
20. Організаційні технології управління готелем (ресторану)
21. Конфлікт-менеджмент готелю (ресторану)
22. Економічний механізм діяльності готелю (ресторану)
23. Мотиваційний механізм діяльності готелю (ресторану)
24. Організаційний механізм діяльності готелю (ресторану)
25. Система креативного менеджменту готелю (ресторану)
26. Інтегрована інформаційно-комунікаційна система готелю (ресторану)
27. Internet-технології в операційній діяльності готелю (ресторану)
28. Інформатизація функціональних підрозділів готелю (ресторану)
29. Інформаційне забезпечення сервісних процесів готелю (ресторану)
30. Інформаційна система діяльності готелю (ресторану)
31. Інформаційні технології готелю (ресторану)

32. Комунікаційна діяльність готелю (ресторану)
33. Інформаційні технології просування послуг готелю
34. Виробничі програми готелю (ресторану)
35. Система управління якістю послуг готелю (ресторану)
36. Операційний менеджмент готелю (ресторану)
37. Івент-менеджмент готелю (ресторану)
38. Сервісні інновації готелю (ресторану)
39. Інноваційні технології в операційній діяльності готелю (ресторану)
40. Організація матеріально-технічного постачання готелю (ресторану)
41. Система збутової логістики готелю (ресторану)
42. Система інформаційної логістики готелю (ресторану)
43. Система закупівельної логістики готелю (ресторану)
44. Система виробничої логістики ресторану
45. Організація матеріально-технічного забезпечення готелю (ресторану)
46. Організація система кейтерингу ресторану
47. Бенчмаркінг діяльності готелю (ресторану)
48. PR-технології готелю (ресторану)
49. Маркетингова діяльність готелю (ресторану)
50. Маркетингова товарна політика готелю (ресторану)
51. Комплекс маркетингу готелю (ресторану)
52. Політика просування ресторанного (готельного) продукту
53. Програми персоналізованого маркетингу готелю (ресторану)
54. Маркетингова збутова політика готелю (ресторану)
55. Маркетингова цінова політика готелю (ресторану)
56. Система маркетингових комунікацій готелю (ресторану)
57. Збутова політика готелю (ресторану)
58. Організація дистрибуції послуг готелю (ресторану)
59. Позичування готелю (ресторану)
60. Організація рекламної діяльності готелю (ресторану)
61. Рекламні стратегії готелю (ресторану).
62. Система маркетингових комунікацій готелю (ресторану)
63. Система внутрішнього маркетингу готелю (ресторану)
64. Онлайн-репутація готелю (ресторану)
65. Ребрендинг готелю (ресторану)
66. Формування продуктового портфелю послуг готелю (ресторану)
67. Продуктова політика готелю (ресторану)
68. Сервісні технології персоналізації послуг
- 15
69. Інтернет-маркетинг готелю (ресторану)

70. Маркетингові технології в управлінні готелем (рестораном)
71. Кадрові технології готелю (ресторану)
72. Кадрова політика готелю (ресторану)

Зразок оформлення титульного аркуша кваліфікаційної

**ПЗВО «МІЖНАРОДНИЙ КЛАСИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ПИЛИПА ОРЛИКА»
Кафедра готельно-ресторанної справи та туризму**

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

КАДРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ГОТЕЛЮ (РЕСТОРАНУ)

Виконала:

студентка VI курсу, групи ГРС – 41
241 Готельно-ресторанна справа
Василенко Ірина Олександрівна

Керівник:

канд. екон. наук, доц. Матвієнко С.В

Рецензенти:

канд. екон. наук, доц. Матвієнко А. В.;
канд. екон. наук, доц. Звягінцева О.Б.

Рівне – 2021

Орієнтовний зразок оформлення списку використаних джерел

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги: Один автор	Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології. Практикум : навчальний посібник. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2013. 448 с.
Два автори	<p>Богуш А. М., Гавриш Н. В. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і методика навчання дітей рідної мови: підручник. Київ : Видавничий дім «Слово», 2013. 704 с.</p> <p>Білобровко Т. І., Кожуховська Л. П. Філософія науки й управління освітою : навч.-метод. посіб. Переяслав-Хмельницький, 2015. 166 с.</p>
Три автори	<p>Свидрук І. І., Миронов Ю. Б., Кундицький О. О. Теорія організації : підручник. Львів : Новий Світ-2000, 2013. 175 с.</p> <p>Кузнецов М. А., Фоменко К. І., Кузнецов О. І. Психічні стани студентів у процесі навчально-пізнавальної діяльності : монографія. Харків : ХНПУ, 2015. 338 с.</p>
Чотири автори	Управління рекреаційними територіями : монографія. / О. М. Гаркуша, В. В. Горлачук, І. М. Песчанська, В. Г. В'юн. Акад. екон. наук України, Чорномор. держ. ун-т ім. Петра Могили. Миколаїв : Іліон, 2010. 235 с. С.109-115.
П'ять і більше авторів	Регулювання банківської інвестиційної діяльності в Україні : монографія. / Г. І. Башнянин, І. М. Бриндзя, А. А. Сельський. Львів : Видавництво ЛКА, 2011. 208 с.
Без автора	Регуляторна політика та дозвільна система в бізнесі : довід. Підприємця. / уряд. В. Веремчук та ін. ; наук. ред. О. Савчук та ін. Ін-т аналізу держ. та регіон. політики, Волин. облдержадмін., Голов. упр. економіки Волин. обл. облдержадмін. Луцьк : Гадяк Ж. В. : ІАДП, 2012. 160 с.
Статті: Один автор Два автори	<p>Жихор О. Б. Роль теорій інновацій та інноваційного розвитку у формуванні регіональної інноваційної політики. <i>Економіка промисловості</i>. 2009. № 1. С. 132-137.</p> <p>Свидрук І. І., Миронов Ю. Б. Методи та інструменти управління</p>

	просуванням Інтернет-магазинів. <i>Торгівля, комерція, підприємництво</i> . 2012. Вип.14. С. 20-24.
П'ять і більше авторів	Регіональні особливості смертності населення України / Л. А. Чепелевська, Р. О. Моїсеєнко, Г. І. Баторшина та ін. <i>Вісник соціальної гігієни та організації охорони здоров'я України</i> . 2007. № 1. С. 25-29.
Автореферати дисертацій	Свидрук І. І. Формування систем управління в підприємствах електронної торгівлі : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.04 «Економіка та управління підприємствами (економіка торгівлі та послуг)». Львів, 2007. 20 с.
Електронні ресурси	Миронов Ю. Б. Сильні та слабкі сторони різних показників надійності банківських рейтингів. <i>Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки»</i> . 2014. Випуск 6, Ч. 5. С.26-30. URL : http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_06/260.pdf
	Статистичний щорічник за 2012 рік Держ. служба статистики України. Київ : Август Трейд, 2013. URL : http://library.oseu.edu.ua/files/StatSchorichnyk_Ukrainy_2012.pdf . Назва з екрану.